

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

**7
SUCURSALE:**
IN DEJ, DICIOSÂN.

Execută
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**BANCA
CENTRALĂ**

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Industria Sarmei S. A. Cluj

**Fabrica:
Câmpia-Turdei**

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămită, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 50 Lei
Un număr dublu 55 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde
se primesc abonamente și orice ce-
reri de adje. Telefon 630
Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53

Forța legală a ordonanței Nr. 4420-1918

Dispozițiunile dreptului comun aplicabil în Ardeal, n'a prescris nici o restricțiune în materie de probe, în ceiace privește înstrăinările imobiliare.

Iată că sub Nr. 4420/1918 guvernul maghiar, în virtutea legii LXIII 16-1912, a adus în baza dispozițiilor excepționale din timpul războiului și a legii L-1914, ca întregitoare al acesteia următoarele:

Art. 1. „La valabilitatea unui act juridic pentru înstrăinare de imobil este necesar ca acesta act juridic se fie cuprins înscris.

Aceiași condițiune este necesară și la convenția prealabilă, care premerge încheierii contractului. Regulele cuprinse în alin. 1 și 2, nu se referă la tranzacțiunile încheiate înainte de intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe, dacă până la ziua intrării în vigoare a acestei ordonanțe:

1. Tranzacțiunea a fost înaintată pentru executarea mai eventuale aprobări pentru perceperea competențelor de transferare a averii, sau pentru trecerea în cadastrul dărilor de pământ al schimbării proprietarului la locul competent, sau,

2. Imobilul înstrăinat la luat în posesie partea contractantă sau al

3. A pornit procesul pentru îndeplinirea tranzacției încheiată afirmativ verbal” etc.

Ce a determinat guvernul maghiar se recurgă la o asemenea măsură, a fost împrejurările vitrege ce apăreau în scopul conservării averilor imobiliare și deaceia a pus restricțiunile de mai sus date în baza legii amintite.

Din cele expuse mai sus, se constată originea acestei ordonanțe atât de importantă prin însăși inovațiunea ce aduce, menită se producă perturbări așa de puternice în circulația bunurilor imobiliare.

Această ordonanță, este însușită pe dea întregul de fostul Consiliu dirigent din Ardeal, care prin decretul Nr. 1, publicat în Gazeta Oficială Nr. 6 din 14/27 Ianuarie 1919 în următoarea cuprindere:

„Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului etc. a

Art. 1. Toate legile ordonanțele regulamentate

și statutele legale de mai înainte, emanate înainte de 18 Oct. 1918, rămân în interesul ordinei publice și pentru a asigura continuitatea de drept, până la altă dispoziții, în vigoare în mod provizoriu cu excepțiunile” etc.

Cu aceste arătate, să analizăm textul legii în baza căreia ordonanța a fost emisă.

Art. 1. al. 2. din legea LXII/1912 dispune:

„Puterea excepțională încetează cu sfârșitul războiului.

Tot atunci trebuie încetate (scoase din vigoare) dispozițiunile luate în baza puterii excepționale, dacă Ministerul nu le-a încetat mai înainte.

Art. 1 alin. ultim. Dacă a încetat pericolul războiului dispozițiile luate în baza puterii excepționale, trebuiesc încetate cu data încetării pregătirii militare.”

Art. 14 al legii L 1914 dispune că, se pot lua măsuri cu privire la starea dreptului privat.

Se naște întrebarea dacă această ordonanță emisă în condițiunile și pe textele arătate, poate avea azi ființă și dacă dispozițiunile ei pot fi aplicate în Ardeal.

Răspundem categoric *Nu* pentru că aceste dispozițiuni, au fost luate numai în vederea stărilor excepționale, au fost însușite de către fostul Consiliu Dirigent în vremuri excepționale și a încetat a avea ființă, cu încetarea operațiilor militare și trecerea pe picior de pace.

A-le da tărie de lege, înseamnă a ignora principii elementare de drept căci, nu poate subsista ordonanța, când legea în baza căreia a fost dată, precizează clar că „încetează cu încetarea pregătirii militare”, înseamnă o încălcare flagrantă a regulilor de drept privat existent și ne abrogat prin nici o altă lege.

I-mi închipui că discuții asupra valabilității și aplicabilității acestei ordonanțe, au fost puse în fața tuturor instanțelor din Ardeal, lucrul ce scapă verificării noastre, cât și mai ales felul în care aceste instanțe sau pronunțat într'un sens sau altul, datorit faptului că o revistă de Jurisprudență Generală a instanțelor mici și mari ne lipsește iar sistematizarea prin table de materii anuale cu indexe speciale nu am aflat.

De aceia nu pot da părerea consfințită prin sentințe, a acelor ce împărtășesc acest fel de a vedea, sau poate acelor ce, susținând părerea va-

labilității acestei ordonanțe, o bazează pe alt text ce semnatul nu le cunoaște, din necunoașterea limbii maghiare.

Singurul izvor de care ne-am folosit, sunt textele legiilor arătate și a căror traducere o datorim colegului nostru dl. judecător Alex. Buggy și Jurisprudența Ardealului dat de Inalta Curte de Casația în anii 1920—1924 Completul Ardelean lucrarea datorită dl. dr. Singer adv., precum și unele Jurisprudențe scoase din colecția „Ardealul Juridic“.

Se spicuiam din aceste păreri și motivele pe cari se susține valabilitatea ordonanței 4420/1918.

Prin dec. Nr. 648 din 14 Dec. 1920 Cas. I. spune:

Respinge recursul „pentru că publicându-se ordonanța în M. O. (Budapesti Közlöny) prin aceasta ordonanța a intrat în vigoare pe întreg teritoriul fostului Regat Ungar, pentru că în sensul ordonanței expres este dispus ca acea dispozițiune se referă și la contractele făcute înaintea emiterii ordonanței, pentru că n'are nici o bază de drept afirmarea că numai pe durata războiului ar fi aplicabilă această ordonanță“.

De ce? tocmai această lipsă de motivare.

Nu înțelegem de ce Casația nu-o face prin decizia arătată.

În același sens și cu aceeași lipsă de motivare pentru ce este în vigoare ordonanța, se dă și decizia Cas. I. Nr. 597/1920 și 604/1924 vezi Jurisprudența Ardealului dr. Singer Pag. 17, 18, 19.

Prin Dec. Nr. 90/1922 în aceeași lucrare pag. 22—23 se spune:

„Deoarece la emiteria acestei ordonanțe s'a ținut în vedere scopul de a se pune stavilă spe-culei imobilelor iar fost consiliul dirigent român a menținut această ordonanță pentru a înlesni realizarea reformei agrare ce așteaptă să fie realizată, s'a ordonat deci ca convențiunile să se facă în-înscris“ etc. Această ar fi rațiunea menținerii în vigoare a ordonanței?

Prin Dec. Cas. I Nr. 605 din 11 Aprilie 1924 se spune la pag. 25 că „prin Decret Nr. 1 al Consiliului Dirigent se menține în vigoare toate legile și ordonanțele emantate înainte de 18 Oct. 1918 deci implicit și această ordonanță“.

„Că această ordonanță fiind ca și o lege (?) este presupusă că este cunoscută de toată lumea, nefiind nevoie de a fi publicată“ etc.

Precum se vede din Deciziile date de Inalta Curte S. I. nu se motivează pentru ce este încă în ființă această ordonanță 4420/1918 și baza legală care o face valabilă.

Prin Decizia Nr. 1361 din 12 Dec. 1922 Cas. I dă o motivare în privința valabilității acestei ordonanțe, care pe cât de lipsită de argumente juridice, pe atât de tangențial duce la o concluzie depărtată de adevăr, părere ce ni se pare imposibil de admis căci spune:

„Având în vedere că punctul de plecare pronunțat de către Curtea de Apel în privința actualei existențe a menționatei ordonanțe coresponde

actualei stări de drept, deoarece această ordonanță menținută în vigoare prin Decretul Nr. 1 al fostului Consiliu Dirigent ardelean nu s'a scos din vigoare prin lege, nici prin ordonanță legală ulterioară și în deosebi nu se poate considera ca fiind scoasă din vigoare nici prin Regulamentul de aplicare al legii pentru reforma agrară etc. și mai departe Considerând că așa dară menționata ordonanță fiind în vigoare la epoca confecționării afacerii de înstrăinare între părți — ba e încă în vigoare și azi.

Curtea de Apel fără violarea normelor de drept“ etc.

Prin dec. 1070/1929 Cas. I publ. în Ardealul Juridic, nr. 3/930 p. 40, se spune: „această susținere este nefondată deoarece din textul și spiritul ordonanței Nr. 4420/1918 rezultând că formalitatea actului scris care să constate înstrăinarea fiind indispensabilă“ etc.

Până aici a fost vorba numai de vânzări, dar cu interpretarea ordonanței se merge și mai departe și Inalta Curte sect. I. prin Dec. Nr. 1140 din 11 April 1930 publ. în Ard. Juridic Nr. 10/930 spune: „Potrivit dispoz. paragraf. I din ord. Nr. 4420/1918 pentru valabilitatea actului juridic, prin care se înstrăinează imobilele, este necesar ca actul Juridic să fie redactat înscris, iar în sensul dispozițiilor sus zisei ordonanțe, actul juridic este actul convențional referitor la înstrăinarea imobilelor. Convențiunea de inzestrare, încheiată între părinte și copil constituie un act juridic în înțelesul ordonanței și ca atare atunci când se referă la imobil, este necesar să fie cuprinsă într'un act scris, căci în acest caz inzestratul își derivă dreptul său asupra imobilului din această învoială, survenită cu ocazia căsătoriei și în scopul înzestrării.“

„Nu se poate obiecta ca art. 1220 c. c. ard. obligând pe părinți la inzestrarea copiilor, inzestrarea ca atare ar fi îndeplinirea unei obligațiuni legale și nu rezultatul unui act de voință, singurele care cad în prevederile ordonanței“ etc.

Prin această decizie se dă o subtilă interpretare obligației legale și denaturându-se înțelesul precis al codului civil se pronunță în favoarea ordonanței inexistente, supunându-se formalității actului scris, o obligație ce derivă din lege cu text precis.

Însă ordonanța urmărește pas cu pas și înțelesul ei merge până la abrogarea dispozițiilor codului civil austr. în ființă azi în unele părți din Ardeal, căci prin Dec. Nr. 1221/930 se spune:

În conformitate cu disp. art. 884 c. civ. austr. o condițiune esențială o constituie semnarea lui de către toate părțile fără de care el nu poate avea efect în privința acelor părți care nu l-au semnat.

În speță instanța de fond stabilind în urma examinării contractului de vânzare de la dosar, că acesta constituie un document scris în sensul ordonanței 4420/1918 și deși constată că acest contract nu poartă de cât semnătura uneia din părți — a părâtului — totuși instanța conchizând în ase-

menea condițiuni că actul de vânzare produce efectele sale pentru toate părțile contractante, chiar și celei care nu a semnat actul, urmează că ea a violat dispozițiunile art. 884 c. civ. austriac și în consecință motivul de casare apare întemeiat urmând a se admite etc."

În același sens se pronunță Inalta Curte prin Dec. Nr. 1586/930 publ. Ardealul Juridic Nr. 6/1931 prin care casează Decizia Instanței de fond Curtea de Apel Brașov și prin care aceasta din urmă a statuat, întemeindu-se pe depozițiile martorilor că, constatând în fapt înzestrarea verbală invocată de intimat, transmisiunea proprietăților imobiliare pe cale de înzestrare din partea părților, nu cade sub prevederile ordonanței Nr. 4420/1918, întrucât în deplinirea unei obligațiuni legale aceia a căpătuirii copiilor, așa că în speță înzestrarea verbală urmată de predare efectivă a imobilelor este valabilă.

Am văzut din toate Deciziile instanței supreme că se decretează menținerea în vigoare a ordonanței 4420/918, al cărei aplicare o găsește necesară chiar și la înzestrări.

Am arătat că unele instanțe, între care Curtea de Apel Brașov s'a pronunțat contra ordonanței, în ceia ce privește înzestrările.

Înainte de argumentare în drept se analizăm câteva fapte trecute prin fața instanței de care aparținem.

Primul caz T. încheie o convenție verbală de vânzare cu M. M. prin care acesta îi vinde o porțiune de teren, cu 29.000 lei în urmă cu câțiva ani. Azi prețul pământului fiind simțitor redus recl. cere restituirea sumei de 29.000 lei pe motivul că părțile nu au încheiat act scris în sensul ordonanței 4420/1918.

II. caz. În anul 1920, X vinde un teritoriu cu suma de 2000 lei lui Y legând o convenție verbală.

Îndată ce prețul pământului s'a ridicat simțitor X cheamă în judecată pe Y pentru darea în posesie a teritoriului ce îl deține pe nedrept neavând act scris, ca fostul vânzător X la adăpostul ord. să-și recapete teritoriul care să-l vândă cu prețul ridicat.

III. caz. X înzestreaază cu mai multe imobile fiica sa conform uzanțelor între martori la trecerea ei în căsătorie cu Z și pentru a-și aranja gospodăria și clădi casa fiica vinde o parte din imobilele lui Y cu 50.000 lei prin convențiune verbală.

Cumpărătorul ia pământul în primire îl folosește și după 5 ani când prețul pământului s'a micșorat la 1/2 sau 1/3 din valoarea plătită cumpărătorul cere restituirea de 50.000 lei sub motiv că nu este act scris între părți conf. ord. 4420/918, care însă pentru a putea fi executată azi nu ar fi îndestulată cu toate averea actuală din cauză căderii prețului.

IV. caz X înzestreaază un fiu la căsătorie și în urmă cere rezilierea convenției verbale de vindere cumpărare intervenită între fiu și vânzător pe lipsă actului scris și numai când prețul pământului era îndoit celui ce îi fusese dat la vânzare fiului.

Dar puterea ordonanței apare ridicolă în următoarele cazuri: X înzestreaază pe fiica sa care din căsătorie are 2 copii, mama lor moare și pentru că înzestrarea nu a fost făcută cu act scris, bunicii lor reia pământul, nepoții rămânând fără vre-o putere a-și formula vre-o pretențiune în lipsa actului scris prin care mama lor avea drept asupra imobilelor cu care fusese înzestrată.

Perturbări adânci se produc și în cazul când soția înzestrată cu un imobil este gonită de soțul său pentru că părinții au reluat îndărăt imobilul constituit zestre la adăpostul ordonanței.

Din cele arătate să observă rezultatul la care duce scutul invocării ordonanței și invocațiilor ce aduce dreptului civil și probelor aplicabile în Ardeal.

Ne întrebăm care este caracterul legal al acestei ordonanțe.

Am văzut la începutul acestui articol legea pe baza căreia a fost emisă ordonanța 4420—1918 că prin art. 1 prevede că măsurile ce se iau în virtutea acestei legi încetează odată cu încetarea războiului.

Această ordonanță a fost însușită de fostul Consiliul dirigent.

Până aici nimic extraordinar. Ce putere de executare îi putea investi fostul consiliul dirigent?

Puterea cu care a fost impusă și numai în condițiunile în care a fost emisă pentru vremurile excepționale ce o impuneau în timpul războiului, iar forța legală și executorie a ordonanței încetau odată cu sfârșitul războiului cu care sfârșit înceta și ea.

Ca ordonanță să poată avea tăria menținerii urma ca odată cu încetarea stării de război să fie votată de corpurile legiuitoare, promulgată și Sanționată.

Ori decretul Consiliul dirigent declară „Se mențin în vigoare toate legile ordonanțele etc.

Înțelegem legile să-și continue a avea tăria menținerii întrucât au fost votate. Dar ordonanțele?

Putea decretul consiliului dirigent a-i da caracter de lege acestei ordonanțe și chiar dacă i-a dat forță executorie nu putea să-i dea altă forță legală de cât numai în limita legii în baza căreia s-a emis.

Atunci de unde derivă haina legii în care e îmbrăcată și menținută această ordonanță în vigoare?

Inchipuiți-vă o ordonanță dată în puterea legii în care a fost emisă ordonanța 4420—1918 prin care se întrezicea românilor să se stabilească în orașe, sau altă interdicție din cele multe ce se impuneau românilor.

Menținute toate ordonanțele prin Decretul Consiliului dirigent înseamnă că și aceasta dispoziție să fie valabilă azi în România?

Care va fi motivul prin care se va înlătura aplicabilitatea unei asemenea ordonanțe anti-românească?

Dar nostimul apare mai ales din faptul că, în

timp ce această ordonanță emisă de guvernul maghiar, nu numai că a încetat a avea putere de la trecerea pe picior de pace Ungariei, ea nu a avut nici o întrebuintare în Ungaria, ordonanță însă care pe teritoriul aparținut fostei monarhii, se respectă și e ridicată la rangul de lege.

Din cele arătate mai sus se constată că menținerea în vigoare a ordonanței este lipsită de oarece haină legală, de orice fundament juridic iar rezultatele ce le produce pe lângă că sunt contrare cod. civ., sunt dezastruoase pentru părți.

Cu aceste spuse nedăduesc că modesta mea contribuție la stabilirea forței legale a ordonanței 4420—1918, va trezi interesul acestei chestiuni, ce interesează în grad așa înalt circulația bunurilor imobile în Ardeal și că contribuții și mai valoroase vor da la iveală adevărul juridic în această materie.

I. Postulache judecător Hațeg

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stăbilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Prevenție. Calcularea timpului. Dacă poate fi făcută și în urma unei cereri posterioare a condamnatului (art. 41 din legea Penitenciarelor din 1929).

Potrivit art. 41 alin. II din legea Penitenciarelor, calculul detențiunii preventive în pedeapsă pentru prevenții, care au consimțit să lucreze la o muncă organizată în ateliere, nu poate fi făcut decât numai în cursul procesului de instanțele investite cu judecarea fondului; iar nu și în urma unei cereri posterioare a condamnatului adresată aceleși instanțe, după ce pronunțarea condamnării a devenit definitivă și executorie, instanța fiind desesizată.

Dacă legiuitorul ar fi avut intențiunea ca o asemenea computațiune obligatorie să se poată face și după pronunțarea definitivă a condamnării, trebuia să deroge în mod expres dela principiile și regulile stabilite mai sus, ceea ce nefăcând, însemnează că nu a admis sistemul de a se admite computațiunea în urma cererii introdusă posterior pronunțării instanțelor de judecată asupra fondului și după ce condamnarea devenise definitivă.

(Deciziunea Nr. 860 din 30 Ianuarie 1931, Curtea de Casație S. II-a.)

X X X

Concordat. Drepturile creditorului. Resfrângere. Consimțământ. Renunțare. Condițiunea de a fi expresă. Potrivit art. 48 din regulamentul de concordat austr. drepturile creditorului contra codebitorului căzut în concordat, nu pot fi restrânse prin concordat, fără consimțământul său expres, iar renunțarea la drepturile pe cari creditorul le are în contra codebitorilor solidari ai falitului trebuie să fie expresă.

Considerentele deciziei:

Având în vedere că, din decizia atacată cu

recurs și actele aflate la dosar, se constată că, în procesul reclamantului „Carmen”, fabrică de ghețe S. A., în contra părților Claudiu Cărăuș și alții, pentru 50.000 lei, Tribunalul Cernăuți prin sentința din 5 Octombrie 1927, a desființat ordinul de plată cambial din 19 Maiu 1927, cu privire la părătul Heinrich Scheller, pentru următoarele considerațiuni: debitorii cambiali sunt Claudiu Cărăuș, Haralambie Popescu și Heinrich Schiller. Haralambie Popescu a încheiat cu creditorii săi, între cari era și reclamanta, un concordat. Prin concordat, creditorii s'au obligat expres să restituie debitorului concordatar, după achitarea cotelor cuvenite, toate cambiile aflătoare în mâinile lor. Prin această stipulațiune au fost eliberați și garanții. Conform § 60 din procedura de concordat, efectele concordatului revin tuturor societărilor. Stipulându-se restituirea cambiilor, prin aceasta creditorii au renunțat la pretențiunile lor, consacrate prin polițe și față de ceilalți co-obligați, din polițe. Conform art. 557 proc. civilă, combinat cu art. 81 din codul cambial, numai posesorul cambiei poate valorifica drepturile de schimb, astfel că prin restituirea polițelor creditorii au pierdut calitatea de posesor, neavând posibilitatea de a valorifica vreun drept cambial;

Această stipulațiune în concordat, are conform § 53, eficacitate juridică față de toți creditorii. Dealtfel reclamanta a votat pentru încheierea concordatului;

Curtea de Apel Cernăuți, prin deciziunea Ap. C. I. 88/928 din 22 Noembrie 1928, a respins apelul făcut de reclamantă;

Având în vedere că, prin motivele de casare, recurenta susține că deciziunea Curții de Apel este dată cu greșita aplicațiune a legii în dispozițiile art. 48 reg. de conc., 863 cod. civ., 557 proc. civ., art. 81 cod. com., precum și violarea principiilor generale de drept privitoare la forma, cuprinsul și interpretarea unor declarațiuni de renunțare la drepturi, precum și privitoare la inadmisibilitatea excepțiilor ex jure tertii și eroare grosieră de fapt, întrucât decizia atacată stabilește că reclamanta ar fi renunțat la drepturile ei față de părăt;

Având în vedere că art. 48 reg. concordatar austr. dispune că drepturile creditorului contra codebitorilor debitorului căzut în concordat, nu pot fi restrânse prin concordat, fără consimțământul său expres;

Că, din cuprinsul acestui text rezultă că la concordat — prin excepție dela principiile generale în materie de remiterea datoriei, — renunțarea la drepturile pe cari creditorul le are în contra codebitorilor solidari falitului, trebuie să fie expresă;

Astfel fiind, în speță Curtea de Apel comite o eroare gravă de fapt, când afirmă că există o renunțare expresă, deoarece din singurul fapt că s'a stipulat restituirea cambiei falitului concordatar, după plată cotei concordatate, nu rezulta o renunțare expresă; astfel că, nefiind dovedită o ast-

fel de renunțare, creditorul cambial nu a renunțat la creanța sa, și deci este în drept să-și exercite acțiunea cambială contra celorlalți codebitori solidari;

Că deci motivele de casare sunt fondate, iar recursul urmează a se admite ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul. (Cas. III, Dec. Nr. 711/931.)

X X X

Esire din indiviziune. Imobile. Impărțire în natură. Stabilirea proporției de proprietate. Condițiuni (art. 839 c. civ. a; art. 143 legea execuț.; LX din 1881). Potrivit jurisprudenței constante și din interpretarea art. 143 din legea execuțională, rezultă că constatarea proporțiunii de proprietate pe baza existenței condițiunilor prevăzute de art. 143 legea din 1881, LX, are loc numai atunci când dreptul de proprietate este înscris pe numele coproprietarilor în părți nedeterminate; că din dispozițiunea de natură excepțională a legii, rezultă că părțile de proprietate se consideră nedeterminate numai dacă sunt înscrise ca atare în mod explicit, deoarece numai dacă proporțiunea nu este arătată, atunci are loc aplicarea art. 839 c. civ. austriac, adică porțiunile coproprietarilor se consideră egale.

CURTEA: Asupra recursului făcut de Ana N. Bogdan și N. Bogdan în contra deciziei Nr. C. 1448/1928 dată de Curtea de Apel Brașov.

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs rezultă că reclamantul Ion Albu Bogdan a chemat în judecată pe Ana Nicolai Bogdan, Nicolie Bogdan și Aron Bogdan pentru ieșirea din indiviziune asupra imobilelor arătate în acțiune și anume prin împărțirea în natură de către experți în ce privește terenurile de câmp și prin vânzare cu licitație publică în ce privește intravilanale (curte grădină).

Că această acțiune a fost admisă de Trib. stabilindu-se în primul rând că din terenurile de câmp reclamantului i se cuvine 5/14 părți par. 1—8/14 părți, iar pârâtului III. 1/14 părți; iar în ce privește intravilanale, stabilește dreptul de proprietate al reclamantului la 5/28 părți, al pârâtei I. la 21/28 părți, iar pârâtului III la 2/28 părți; mai dispune că în scopul esirei din indiviziune dreptul de proprietate asupra porțiunii reclamantului și a pârâtului III. să se intabuleze în favoarea pârâtei I. pe care o obligă ca din valoarea de 100.000 lei a terenului fără clădiri să plătească reclamantului 17.857 lei, iar pârâtului III. 7142 lei.

Că în contra sentinței Tribunalului reclamantului făcând apel, Curtea de fond prin decizia atacată cu recurs admite apelul și reformează sentința Tribunalului, în sensul că cu privire la imobilele scrise în c. f. 37 a comunei Galați stabilește cota parte convenită părților litigante în proporția de 5/8 pentru reclamant, 1/8 pentru pârâta Ana N. Bogdan, 1/8 pentru Ana N. Bogdan, 1/8 pentru pârâta N. Bogdan și 1/8 parte pârâta Aron Bogdan, arătând ce parcele urmează să fie intabulate în favoarea fiecărui proprietar; că în ce privește intravilanul, majorează suma ce trebuie să plătească

scă pârâta I. reclamantului dela 17.857 la 37.500 lei, reducând și onorariul avocatului V. Pralea reprezentantului părții a III. Aron Bogdan dela 32.670 lei, la 4460 lei, menținând celelalte părți ale sentinței Tribunalului cari n'au fost atacate cu apel.

Având în vedere că pentru a decide astfel, Curtea de fond, motivează că în speță sunt aplicabile dispozițiunile art. 839 c. civ. iar nu dispozițiunile art. 143 legea execuțională, cu privire la stabilirea porțiunii fiecărui proprietar, pentru că dispozițiunile art. 143 legea execuțională se aplică numai atunci când coproprietarii sunt trecuți în c. f. părți nehotărâte sau în altă situațiune similară, ceea ce nu este în speță, deoarece părțile litigante sunt trecuți ca posesori neîmpărțiți, ceea ce înseamnă că se găsesc în indiviziune; că mai arată Curtea de fond valoarea totală a obiectului litigios fiind de 190.166 lei, din care partea pârâtului Aron Bogdan este numai de 23.770 lei, onorariul avocatului său nu poate fi calculat decât în raport cu această sumă și față de această sumă potrivit tarifului minimal, urmează a se reduce onorariul la 4460 lei.

Având în vedere că prin motivul I. de casare se susține de recurenți că prin omisiune esențială instanțele de fond nu s'au pronunțat asupra susținerii formulate prin întâmpinarea înaintată la 5 Octomvrie 1928, prin care arată că absentul Aron Bogdan înscris în c. f. ca proprietar a decedat de mult, iar moștenitorii acestuia la 2 Mai 1924, aveau capacitatea de a încheia patajul aflat în original la dosar; că deasemenea prin violarea art. 234 și 235 pr. civ. instanțele de fond n'au suspendat din oficiu mersul procesului până la terminarea cauzei de declararea de mort a lui Aron Bogdan începută sub Nr. 1277/1928 de Tribunalul Făgăraș;

Că prin motivul II. de casare se susține de recurenți că prin violarea disp. §-lui 418 Curtea de Apel a omis să ține seamă de împrejurarea că recurenții edificând de bună credință au câștigat cuprins în prot. fund. 721 A. plus 38 și 39 dos. al comunei Galați, azi fiind proprietari exclusivi ai aceluia imobil.

Că prin violarea art. 143 al legii execuționale la stabilirea proporțiunii de proprietate asupra imobilelor în litigiu n'a luat în considerare porțiunea lui Aron Bogdan de sub A. I. în ff. 37 a comunei Galați, Aron Bogdan având sub această poziție jumătate din imobilul în litigiu.

Că prin motivul III. de casare, recurenții mai susțin că prin eroare grosieră de fapt Curtea de Apel a apreciat situațiunea funduară evidentă a proprietarilor înscrși în foaia F. Nr. 37 și 721 a com. Galați.

Considerând că întrucât pârâții azi recurenți înaintea primei instanțe prin concluziunile orale consemnate în procesul verbal al ședinței din 10 Iulie 1928, n'au cerut suspendarea judecării procesului din cauza morții pârâtului III, iar din procesul verbal din 6 Martie 1928 și scriptul pregătit înaintat de pârâții I. și II, tot atunci, rezultând că chiar reprezentantul pârâților azi recurenți, a cerut esirea din indiviziune arătând că porțiunile în-

scrise în c. f. Nr. 37 trebuiesc stabilite în următoarele proporțiuni: 5/14 pentru reclamant, 8/14 pentru pârâta I., iar pentru pârât III. 1/14 etc. în această împrejurare ei nu se mai pot plânge că instanța de apel n'a luat în seamă că pârâtul III, ar fi decedat și că n'a suspendat din oficiu judecarea prezentului litigiu până la terminarea procesului de constatarea morții pârâtului III. și deci motivul I. de casare este neîntemeiat și aceasta cu atât mai mult cu cât pe deoparte nici în apel n'au făcut vre-o obiecțiune în această privință, iar pârâtul III. a fost legal reprezentant în toate instanțele, iar pe de altă parte chiar prin partea finală a petițiunii de recurs, recureții cer casarea deciziei Curții de Apel și a se ordona esirea din indiviziune în conformitate cu sentința Tribunalului.

Asupra motivului II. de casare.

Considerând că potrivit jurisprudenței constante și din interpretarea art. 143 din legea execuțională rezultă că constatarea proporțiunii de proprietate pe baza existenței condițiilor prevăzute de art. 143 legea din 1881 LX. are loc numai atunci când dreptul de proprietate este înscris pe numele coproprietarilor în părțile nedeterminate; că din dispozițiunea de natură excepțională a legii rezultă că părțile de proprietate se consideră nedeterminate numai dacă sunt înscrise ca atare în mod explicit, deoarece numai dacă proporțiunea nu este arătată, adică porțiunile coproprietarilor se consideră egale.

Că deci întrucât Curtea de fond constată că în cartea funduară coproprietarii sunt trecuți cu mențiunea de „composesori neîmpărțiți” în această situațiune bine și legal a aplicat în speță dispozițiunile §-lui 839 c. civ. austriac și deci nu poate fi vorba în speță de violarea art. 143 al legii execuționale la stabilirea proporțiunii de proprietate, deoarece în cartea funduară nefiind trecută în mod explicit mențiunea că dreptul de proprietate este înscris pe numele coproprietarilor în părți nedeterminate, acest text nu era aplicabil. Că deci așa fiind partea din motivul II. de casare referitoare la violarea art. 143 al legii execuționale este neîntemeiată.

Că deasemenea este neîntemeiată și partea I. a motivului II. de casare referitoare la violarea art. 418 c. civ. a. deoarece pe de o parte atât Tribunalul cât și Curtea de Apel au ținut seamă că clădirile aflate pe terenul în litigiu sunt făcute de pârâții I. și II. și a dispus împărțirea numai a sumei de 100.000 lei, cât valora terenul fără clădiri, iar pe de altă parte recurenții de azi neapelând sentința Tribunalului, față de ei în această privință este definitivă.

Că în ce privește motivul II. de casare nici el nu este întemeiat, deoarece instanța de apel a stabilit proporțiunea din c. f. Nr. 37 și 127. ale com. Galați în conformitate cu dispoz. art. 839 c. civ. a și cu starea reală de fapt.

Că deci toate motivele de casare nefiind întemeiate recursul urmează a fi respins.

(Cas. I, Dec. Nr. 860 din 10 Martie 1930.)

Predare în posesie. Comasare. Rectificarea lucrării. Eroarea de calcul. Calea de urmat. Achiziție. Imobil intabulat. Posesie faptică. Uzucapiune. Condiții. (Art. 36 legea XXIV din 1892; art. 1467, 1478 c. civ. a art. 148 reg. c. f.) Articolul 36 din legea XXIV din 1892 prin care s'au modificat și complectat dispozițiunile cuprinse în legea de comasare XIV. din 1880, prevede ca în cazurile de comasare, corectarea lucrării executate, se poate cere pe calea acțiunii, numai din cauza unei erori de calcul evidentă și numai în termen de un an dela ridicarea la valoarea de drept a autenticității execuțiunii; de unde urmează că în materie de comasare, numai o vădită eroare de calcul, comisă cu ocazia efectuării lucrărilor de comasare, poate constitui obiectul unei acțiuni de rectificare, rezervată de lege părții interesate în scop de a rectifica o eventuală eroare de calcul, iar nu de măsurătoare și nici de hotar, iar o asemenea acțiune trebuie intentată în termen de un an dela efectuarea lucrărilor de comasare. Conform art. 1467 c. c. a. combinat cu art. 149 r. c. f., terțul care a procedat cu bună credință la achiziția unui imobil ce se găsește intabulat în cartea funduară pe numele său și la avut în posesie faptică și tabulară necontestată timp de trei ani, dela data întabulării dobândește asupra imobilului intabulat dreptul deplin prin uzucapiune, în sensul că după expirarea termenului menționat, dreptul său asupra imobilului, nu se poate ataca. Conform acestor dispozițiuni, un asemenea drept deplin, nu se extinde decât numai asupra imobilului cât este intabulat, iar nu și asupra plusului, care nu se poate dobândi decât numai în condițiunile prevăzute de lege, prin uzucapiune ordinară de 30 de ani.

CURTEA: Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că Maria Florea și Ilie Florea au chemat în judecată pe 1. Martin Kraus, 2. soția sa născ. Roza Plever, 3. văd. Elena Ardeleanu, 4. Ioan Ardeleanu, 5. Grigore, Maria și Ana Ardeleanu minori, prin tutearea lor Maria Ardelean, 6. Maria Ardeleanu, 7. Maria Ticușan născ. Ilie, 8. Ioan Ilie, 9. Iosif Ilia și 10. soția sa Ana Ilia născ. Ticușan, pentru a fi obligați să predea în posesiunea reclamantilor porțiunile de teren ce le folosesc fără nici un drept din imobilul arătat în acțiune și totodată să fie obligați în mod solidar să le plătească și folosul detras din acele porțiuni de teren.

Că pârâții au cerut respingerea acțiunii, susținând între altele că imobilele ce le folosesc le-au primit în folosință înainte de 27 ani la comasare și de atunci le folosesc neturburați de nimeni și că de altfel reclamantii nu mai sunt în drept a revindeca terenul pretins, acțiunea lor fiind prescrisă conform art. 120 din legea comasării din 1880.

Că Tribunalul Brașov sec. II-a, prin sentința Nr. C. 2302/22—925 a admis acțiunea, constatând în fapt că înainte de 27 ani, cu ocazia comasării, reclamantii au primit imobilul arătat în acțiune, din care pârâții, ca vecini, au ocupat diferite porțiuni de teren pe care le-au folosit dela comasare

neîntrerupt și neturburați de nimeni, că însă prin folosirea porțiunilor de teren în litigiu timp de 27 ani, pârâții nu au dobândit dreptul de proprietate prin uzucapiune pentru care conform art. 1478 c. c. a. este necesar timp de 30 ani, iar dispozițiunile cuprinse în art. 120 din legea comasării nu se referă la cazul de față și deci acțiunea trebuie admisă, iar în urma apelului pârâților Martin Kraus și soții, Curtea de Apel Brașov Sec. II-a după ce a anulat ca neregulat introdus apelul pârâților II-X. cuprinși sub denumirea „și soții”, prin decizia atacată N. C. 936/33—1929 a respins ca nefondat apelul făcut de pârâțul Martin Kraus, confirmând în totul sentința primei instanțe.

Că pentru a hotărâ astfel instanța de apel constată și motivează că prima instanță cu drept cuvânt a admis acțiunea față de apelantul Martin Kraus, deoarece în baza probelor administrate în cauză, s'a stabilit în mod cert că acest apelant a încorporat la imobilul său porțiunea de teren arătat în acțiune; că dispozițiunile referitoare la prescripție, la cari se referă apelantul prevăd decăderi numai pentru aceia, ale căror drepturi le sunt violate prin transcrieri greșite, ori în speță se constată că în actele de comasare și în cartea funduară s'a trecut înocmai suprafața terenului intimaților, că deși apelantul a obținut proba cu martori pentru a dovedi prescripțiunea, întrucât numitul nu a depus taxa de citațiuni pentru martori, conf art. 18 din noua lege de accelerare a fost considerat decăzut din acest drept; că pentru aceste motive și pentru acele din sentința primei instanțe, adoptate în totul, trebuia hotărât conform dispozitivului.

Având în vedere că în contra deciziei instanței de apel toți pârâții I—X au făcut recurs în casare invocând ca motive:

I. Exces de putere și violarea art. 28 al. a și b. din legea XXIV. și art. 34 din legea XXV. 1896.

II. Violarea art. 1467 c. c. a.

III. Violarea art. 61 din legea accelerării, exces de putere și omisiune esențială.

Având în vedere însă că deși acest recurs este făcut, afară de pârâțul, I. Martin Kraus și de ceilalți pârâți, întrucât prin decizia acestei Inalte Curți Nr. 53/1931, recursul celorlalți pârâți II—X a fost admis, iar decizia atacată a fost casată cu trimitere la aceiași instanță de apel spre o nouă judecare în cauză, pentru pârâți II—X recursul de față a devenit fără interes, așa că în cele ce urmează rămân a se examina motivele invocate numai față de pârâțul I. Martin Kraus.

Având în vedere că în dezvoltarea motivului I. de casare recurentul susține că instanța de apel numai prin violarea art. 28 al. a și b. din legea XXIV. și art. 34 din legea XXV:1896 a putut considera în termen acțiunea intimaților, deoarece această acțiune, fiind făcută în scop de reparare a unor greșeli de măsurătoare comise cu ocazia efectuării lucrărilor de comasare și având caracterul unei acțiuni de rectificare de hotar, dar nefind introdusă în termen de un an dela execu-

rea lucrărilor de comasare, azi după 27 ani, este prescrisă și deci trebuia respinsă ca atare.

Considerând că art. 36 din legea XXIV: 1892 prin care s'au modificat și complectat dispozițiunile cuprinse în legea de comasare XIV : 1880 (art. 36), prevede că în cazurile de comasare corectarea lucrării executate se poate cere pe calea acțiunii numai din cauza unei erori de calcul evidentă și numai în termen de un an dela ridicarea la valoare de drept a autenticității execuțiunii de unde urmează că în materie de comasare numai o vădită eroare de calcul, comisă cu ocazia efectuării lucrărilor de comasare, poate constitui obiectul unei acțiuni de rectificare rezervată de lege părții interesate în scop de a rectifica o eventuală eroare de calcul, iar nu de măsurătoare și nici de hotar, cum se pretinde în dezvoltarea acestui motiv de casare, și numai o asemenea acțiune, pentru a-și produce efectele, trebuie intentată în termen de un an dela efectuarea lucrărilor de comasare.

Că așa fiind și întrucât în speță nu rezultă din decizia atacată și nici recurentul nu susține că acțiunea dedusă în recurs ar fi fost intentată în scop de a înlătura o eventuală eroare de calcul ce s'ar fi strecurat înainte de 27 ani în lucrările de comasare, eroare care ar fi rămas timp de peste un an necontestată încât orice acțiune de a o înlătura ulterior s'ar fi prescris, acțiunea intimaților prin care acestia revendică o anumită porțiune de teren, folosită de recurent fără nici un drept, nu întrunește condițiunile cerute de lege pentru a putea fi considerată ca tardivă.

Că așa fiind este evident că instanța de apel nu a violat nici o dispozițiune legală în vigoare, ci din contra cu drept cuvânt a considerat acțiunea intimaților în termen și în consecință motivul I de casare invocat în speță este cu totul neîntemeiat și urmează a fi înlăturat ca atare.

Având în vedere că în motivul II. de casare recurentul susține că instanța de apel numai prin violarea art. 1467 c. c. a putut considera în termen acțiunea intimaților, deoarece numitul a cumpărat imobilul încă în 1902 și 1903, când l-a luat în primire, arătat în natură, în hotarele folosite de antecesori și deci, fiind achizitor de bună credință și având o posesiune faptică și tabulară necontestată, timp de 3 ani, are în favoarea sa prescripția tabulară și deci acțiunea trebuia respinsă.

Considerând că într'adevăr, conform art. 1467 c. c. a, comb. cu art. 149 r. c. f. terțiul, care a procedat cu bună credință la achiziția unui imobil ce se găsește intabulat în cartea funduară pe numele său și l-a avut în posesiunea faptică și tabulară necontestată timp de trei ani dela data intabulării, dobândește asupra imobilului intabulat dreptul deplin prin uzucapiune, în senzul că după expirarea termenului menționat dreptul său asupra imobilului nu se mai poate ataca (achiziție tabulară).

Considerând însă că conform acestor dispozițiuni un asemenea drept deplin nu se extinde

decât numai asupra imobilului cât este intabulat, iar nu și asupra plusului care nu se poate dobândi decât numai în condițiunile prevăzute de lege (art. 1478 c. c. a.) prin uzucapiune ordinară de 30 ani.

Că așa fiind și întrucât în speță este necontestat că recurentul nu a posedat terenul în litigiu timp de 30 ani, iar din decizia atacată rezultă că starea de fapt definitiv stabilită în cauză că acel teren nu este trecut în cartea funduară pe numele recurentului așa cum este folosită pentru a putea opune acțiunii intimațiilor excepțiunea achiziției tabulare, este evident că în asemenea condițiuni instanța de apel nu a violat nici o dispozițiune legală în vigoare, ci din contră cu drept cuvânt a considerat în termen acțiunea intimațiilor și în consecință nici acest motiv de casare nu este întemeiat.

Având în vedere că în motivul III. de casare recurentul susține că instanța de apel numai prin violarea art. 61 din noua lege de accelerare și prin exces de putere a putut omite administrarea probei propusă cu martori în apel pentru a dovedi calitatea de achizitor de bună credință, deoarece deși nu a plătit taxele de citații, avea dreptul la un ultim termen în acest scop.

Considerând, că conform art. 18 din noua lege de accelerare instanța de fond are facultatea iar nu obligațiunea, de a acorda un nou termen pentru plata taxelor de citațiuni, când acest taxă nu s'au depus în termen de 5 zile dela admitere apreciind asupra motivelor învocate pentru justificarea unei asemenea cereri.

Că așa fiind este evident că în speță, instanța de apel nu a făcut decât uz de dreptul ei, conferit de lege în materie, când a considerat pe recurent decăzut din dreptul la administrarea probei produsă în cauză și astfel a omis administrarea lor și în asemenea condițiuni, ne mai putându-se imputa instanței de apel nici o violare de lege și nici exces de putere în cauză și acest ultim motiv de casare urmează a se înlătura ca neîntemeiat.

Că prin urmare nici unul din motivele învocate în speță nu este întemeiat și astfel fiind recursul de față urmează a se respinge.

Văzând și dispozițiunile de procedură în vigoare cu privire la cheltuielile de recurs pricinuite intimațiilor și apreciate în suma de 250 lei.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul etc.

(Cas. I. Dec. No. 54 din 19 Ianuarie 1931)

x x x

Materie penală. Apărător special al acuzatului prezent în instanța de apel. Inadmisibilitatea comunicării deciziei acuzatului lipsă dela ședința de judecată. (art. 425 proc. penală). Din cuprinsul art. 425 proc. penală, reese că comunicarea acuzatului a deciziei pronunțată de instanța de apel, va putea să aibă loc și evident va putea acuzatul uza în urma unei asemenea comunicări de căile de atac acordate de legiuitor contra acelei hotărâri, în cazul numai când acuzatul a lipsit de

la desbaterea apelatorie principală și nici n'a avut apărător special la Curtea de Apel. Când acuzatul are apărător special. comunicarea deciziei se face cu violarea art. 425 proc. penală, iar recursul declarat în urma unei asemenea comunicări este inadmisibil.

CURTEA: Asupra recursurilor declarate de acuzatii Nicolae Cercea și Grădinariu Avram, de apărătorul lor special precum și de apărătorul public pentru acuzata Ludovica Lup, contra deciziei penale Nr. P. 2/10—1931 a Curții de Apel Brașov S. II-a, prin care confirmându-se sentința Nr. P. 140/4—930 a Trib. Târnava Mare S. II-a, numiții acuzati au rămas condamnați la câte 10 zile închisoare corecțională și la câte 500 lei amendă în baza art. 301 pct. 3, 302 al. 1 pct. 3, 91 cod penal.

În ce privește recursul introdus de acuzatii Nicolae Cercea și Grădinariu Avram.

Având în vedere că din lucrările dela dosar, se constată că acest recurs a fost declarat de numiții acuzati în urma comunicării din partea Tribunalului a deciziei Curții de Apel.

Considerând că, din cuprinsul art. 425 proc. pen., reese că comunicarea acuzatului a deciziei pronunțată de instanța de Apel, va putea să aibă loc și evident va putea acuzatul uza în urma unei asemenea comunicări de căile de atac acordate de legiuitorul contra acelei hotărâri, în cazul numai când a lipsit dela desbaterea apelatorie principală și nici n'a avut apărător special la Curtea de Apel.

Considerând că, în speță se constată din procesul verbal de audiență al Curții de Apel că acuzatii recurenți au avut apărător special la Curtea de Apel care a și atacat hotărârea acelei instanțe.

Că, astfel fiind recursul acuzatilor declarat în urma comunicării deciziei Curții de Apel, comunicare făcută cu violarea dispozițiunilor citatului art. 425 proc. penală, este inadmisibil și ca atare urmează a fi respins.

Având în vedere că atât apărătorul special al susnumiților acuzati, cât și apărătorul public pentru acuzata Lup Ludovica au declarat recurs cu invocarea cazurilor de nulitate prevăzute de art. 385 pct. 1-a și c. proc. penală.

Având în vedere că, prin aceste mijloace de casare recurenții înțeleg a solicita casarea hotărârei atacate pe motiv că instanța de fond nu a stabilit existența legitimei apărări.

Având în vedere că instanța de fond constată în fapt că în seara zilei de 30 Iunie 1930, acuzatii Avram Grădinariu și Cercea Nicolae aflându-se într'o cârciumă și aducându-li-se la cunoștință că femeile Maria Pătrânjel și Lup Ludovica se bat, au plecat acolo și s'au luat și ei la bătae, în cursul căreia Cercea Nicolae a lovit pe Anton Rusaliuc și pe Ludovica Lup care a dat cu un ulcior lui Nicolae Cercea în cap, iar Grădinariu Avram a aplicat mai multe palme lui Anton Rusaliuc.

Considerând că întrucât din cele constatate în fapt de instanța de fond, nu rezultă să fi existat

vre-un atac amenințător în sensul art. 79 c. p. îndreptat din partea numitului Anton Rusaliuc asupra acuzațiilor, sau îndreptat din partea Ludovicei Lup asupra acuzatului Cercea Nicolae ori viceversa, lipsind astfel condițiunile cerute de art 79 c. p. pentru a se putea stabili existența legitimei apărări, urmează că instanța de fond se găsea în tot dreptul ei de a înlătura suszsisul mijloc de apărare al acuzaților.

Că, dar, recursurile în discuțiune sunt nefondate și ca atare urmează a fi respinse.

(C. II, Dec. Nr. 3690 din 22 Maiu 1931.)

x x x

Acțiune în reînvoire. Este supusă regulilor de introducere prevăzute de legea accelerării.

Potrivit dispozițiunilor din art. 1 lit. d. legea accelerării judecăților, orice acțiune trebuie să cuprindă indicațiunea lămurită a tuturor motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea, sub sancțiunea prevăzută de art. 3 din această lege, adică a nulității cererii.

Intrucât acțiunea în reînvoire a fost făcută în baza art. 563 punct 11 și 12, partea era obligată conform art. 1 lit. d, legea accelerării, să arate faptele relevante sau nerelevante care ar fi dus la obținerea unei hotărâri mai favorabile în fondul procesului, aceste fapte constituind motivele acțiunii în reînvoire.

Intrucât prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de fond constată că în cererea de reînvoire nu se arată motivele pe care se bazează acțiunea, cu alte cuvinte nu arată ce fapte noi invoacă, care să aibă ca urmare o hotărâre mai favorabilă și pe care fapte relevante sau nerelevante în procesul fundamental, voeste să le dovedească cu probele propuse prin acțiune, constatare care este exactă față de conținutul și felul în care este redactată cererea de reînvoire, în această situațiune bine și legal Curtea de fond a anulat acțiunea de reînvoire astfel că nu poate fi vorba în speță de violarea art. 1 din legea accelerării. În speță soluțiunea instanței de fond menținându-se pe această considerațiune, devine inutilă examinarea celorlalte susțineri din motivele de casare care sunt streine cauzei și care ca atare nu pot duce la schimbarea soluțiunii date.

(Cas. I, dec. 396 din 23 Martie 1931.)

x x x

Împrumut în Praga, în 1910. Plata lui la epoca de astăzi, din partea debitorului din România.

Dispozițiunea art. 905 c. civ. care prevede că dacă părțile n'au deterimnat moneda în care se va face plata, ea va fi aceea existentă la locul plății, cuprinde o normă de interpretare a intențiunei părților aplicabile numai în ipoteza când părțile chiar în momentul contractării se găsesc în fața a două monede diferite cu curs legal, una la locul nasterii obligațiunei și alta la locul plății și n'au indicat care din aceste monede va servi ca mijloc de liberațiune.

În speță este necontestat că la 6 Aprilie 1910, data actului de împrumut, domiciliul intimatei pre-

cum și comuna Frasin, unde actul a luat ființă cât și Praga, unde s'a stipulat a se face plata, făceau parte din imperiul austro-ungar și că în ambele localități moneda în curs era coroana austro-ungară în care a fost realizat și împrumutul.

În asemenea situațiune neexistând nici un dubiu asupra monedei în care părțile au înțeles să se lichideze împrumutul acordat, norma interpretativă din art. 905 c. civ. bucovinean nu-și poate avea aplicația, precum nici art. 989 acelaș cod., acest din urmă text raportându-se la împrumuturi contractate și plătibile în monedă metalică, ori în speță este necontestat că împrumutul a fost dat în hârtie monedă.

De altă parte neexistând nici un text de lege care ar rezolva chestiunea dedusă azi în judecată, care nefiind reglementată nici prin tratatele de pace sau convențiuni ulterioare intervenite între România și Cehoslovacia, singura soluție ce i se poate da conformă cu principiul că orice dubiu se rezolvă în favoarea debitorului, în speță a intimatei, este că aceasta nu poate fi obligată să facă plata în coroane cehe, monedă străină inexistentă în momentul contractării și că ea se poate libera valabil în lei moneda țării sale în raport de două coroane egal cu un leu, care pe lângă că avea ființă legală la data actului de împrumut, mai avea un curs la acea epocă, aproape egal cu acel al coroanei austro-ungare, această soluție fiind conformă și cu principiul retorsiune, principiul aplicat cu drept și de Curtea de apel asupra argumentării căreia în această privință nu este nimic de obiectat.

(Cas. I, dec. 1002 din 23 Ianuarie 1931.)

x x x

Vânzarea în dreptul austriac. Se face prin tradiție și primire. La vânzările imobiliare, tradiția se face prin intabularea în C. F. Aplicațiune în cazul vânzării unui imobil către Statul maghiar.

Este necontestat că potrivit dispozițiunilor paragr. 425 c. c. austriac, vânzarea fiind un contract real, singur titlul nu conferă cumpărătorului dreptul de proprietate de cât prin tradițiune și primire, iar potrivit paragr. 431 c. c. austriac, tradițiunea imobilelor se face prin intabulare, adică prin transcrierea contractului de înstrăinare imobilului, în registrele publice anume determinate.

În speță, instanța de fond constatând că intabularea a avut loc, nu a comis nici o violare de lege când a constatat că tradițiunea s'a făcut și deci Statul a devenit proprietarul pădurei în litigiu.

Singura clauză dela punctul VI din contractul de vindere-cumpărare care prevede că predarea lucrului vândut se va face în 14 zile dela data aprobării actului, cuprinde un simplu termen pentru executarea în fapt a contractului perfectat prin tradițiunea făcută prin intabulare, așa că neîndeplinirea ei nu poate avea nici o înrăurire asupra existenței actului și în consecință omisiunea instanței de a examina această apărare a recurentului nu este esențială.

Instanța de fond examinând și interpretând contractul de vindere-cumpărare intervenit între vânzător și statul maghiar, constată în mod suveran și fără denaturare, că a fost valabil încheiat la data de 29 Octomvrie 1916, când erariul ungar și-a dat consimțământul prin reprezentantul direcțiunii silvice din Cluj, delegat în acest scop, constată deasemenea că aprobarea ministerului de agricultură de care vorbește clauza dela Nr. 6, nu însemnează consimțământul la act al aceluși minister, necesar pentru perfectarea vânzării, ci constituie numai o simplă rezervă pentru minister de a reveni asupra consimțământului dat prin delegatul său, în caz când unele din clauzele contractului nu ar fi convenit.

Acesta fiind caracterul aprobării ministerului de agricultură, din moment ce se constată că ea a fost dată, împrejurarea că n'a fost și comunicată vânzătorului, nu poate influența cu nimic existența vânzării valabil încheiate cu reprezentantul direcției silvice din Cluj și deci din acest punct de vedere motivul de casare este nefondat.

(Cas. I, dec. 1599 din 25 Iunie 1930.)

x x x

Apel. Competința instanței de apel. Aplicațiune cu privire la cererile deduse la prima instanță, dar neresoluate de ea.

În conformitate cu dispozițiunile art. 498 al I proc. civ. înaintea instanței de apel procesul va fi din nou desbătut în limitele cererei de apel și ale contra cererei iar potrivit art. 503 din aceeași procedură, instanța de apel poate să reformeze sentința primei instanțe numai întru atât, întrucât părțile au cerut reformarea ei, însă în limitele cererei de apel și ale contraccererei, instanța de apel va hotărâ și în chestiunile care n'a fost desbătute înaintea primei instanțe.

Atât din textele citate, cât și din economia legii rezultă în cadrele cererei, că instanța de apel poate să decidă și asupra chestiunilor, care au fost deduse înaintea primei instanțe, dar nu au fost cercetate și soluționate întrucât nu mai prezentau nici un interes, putând să facă chiar și noi constatări de fapt, care ar servi eventual părții, care nu a făcut nici apel și nici cererea de aderare la apel, cu singura restricțiune, ca să nu se reformeze sentința atacată în detrimentul părții care a înaintat apel, sau să se reformeze în întregime sentința primei instanțe, în cazul când s'a atacat numai în parte acea sentință.

Deși este adevărat că în speță tribunalul nu s'a pronunțat asupra motivelor de invalidare prevăzute de art. 784 pct. 5 și 7 proc. civ. totuși Curtea de Apel ca instanță de apel, potrivit art. 498 și 503 citați era în drept să se pronunțe și asupra acestor motive, deși nu au fost deduse prin apel cu atât mai mult că ele au fost ridicate ca mijloace de combatere ale apelului. (Cas. III. Dec. 93 din 22 Ianuarie 1931)

x x x

Donațiuni reductibile. Evaluarea averii se face după valoarea din momentul donațiunii, nu a deschide-

derii succesiunii.

Panagraful I. 951 c. c. austriac, prevede că descendenții în paguba cărora s'a făcut o donațiune de către defunct, dacă pot să dovedească că moștenirea e mai mică decât jumătatea averii ce autorul lor avea în momentul donațiunii, atunci sunt în drept să ceară proporțional dela donatar, partea primită de dânsul în potriiva dispozițiunilor legii, iar § 1784 c. c. austriac dispune că pentru determinarea porțiunii legitime, este necesar să se evalueze bunurile care formează masa sucesorală, iar art. 794 de a cărei violare recurentul se plânge, arată modul cum averea anticipată sau donată urmează a fi raportată la masa sucesorală.

Din combinarea acestor texte rezultă că singurul criteriu după care trebuie să se facă evaluarea donațiunilor reductibile, este valoarea lor din momentul când au fost făcute, întrucât se referă la bunuri imobile, iar pentru evaluarea bunurilor sucesorale trebuie să se țină seamă de valoarea lor din momentul deschiderii succesiunii de unde consecință că calculul porțiunii legitime care se acordă eredelui rezervatar în numerar, are a se face raportându-se la valoarea succesiunii din momentul deschiderii ei, valoarea donațiunii din momentul când a fost făcută.

Astfel fiind și întrucât Curtea în loc să se conformeze principiilor expuse, a determinat porțiunea legitimă luând de bază valoarea donațiunii și a bunurilor sucesorale din momentul pronunțării deciziunii pe motiv că valoarea banilor ar fi scăzut urmează că a violat § 794 c. c. austriac și greșit a aplicat în speță teoria revalorizării pe care legea civilă nu o recunoaște.

Deci motivul de casare este întemeiat și din acest punct de vedere recursul cată a se admite casându-se deciziunea atacată și trimitându-se afacerea înaintea aceleiași Curți de Apel, pentru a proceda — în aceasta privință — la o nouă judecată. (Cas. I, Dec. 246 din 24 Februarie, 1931).

x x x

Vânzare. Încheierea contractului de vânzare. Necesitatea acordului de voință asupra obiectului și prețului.

Art. 861 c. c. austriac prevede că, atâta timp cât durează tratativele și încă nu s'a făcut promisiunea, sau cât timp aceasta nu a fost acceptată nici anticipat, nici ulterior, contractul nu se naște iar art. 336 c. com., prevede că, cumpărarea se consideră încheiată, dacă părțile au căzut de acord atât asupra obiectului cumpărării cât și asupra prețului.

În speță, Curtea de apel constată în fapt și motivează că reclamanta n'a putut face dovada că proprietarul și ar fi dat consimțământul, — fie el chiar și posterior, — vânzării efectuate de fiul său și că reclamanta n'a consemnat la dispoziția vânzătorilor suma de 16.000 lei, prețul pretins de cumpărare, pentru ca sub această formă să rezulte satisfacerea obligațiunilor de plată din partea sa.

În asemenea situațiune, cu drept cuvânt și fără a viola vreun text de lege, Curtea de apel a

decis că firma reclamantă nu poate să invoace în favoarea sa un act creiator de drepturi asupra transmiterii proprietății mașinei pretins vândută întrucât la încheierea contractului de vindere cumpărare n'a existat liberul consimțământ al părâtului proprietar, nu a existat un acord de voință, pentru ca să devină valabil acel contract. (Cas. III dec. 370 din 28. Februarie 1931)

x x x

Comasare. Corectarea lucrărilor executate In ce cazuri poate avea loc. Termenul pentru introducerea acțiunii în rectificare.

Art. 36 din legea XXIV:1892, prin care s'au modificat și completat dispozițiunile cuprinse în legea de comasare XIV:1880 (art. 36, prevede că în cazurile de comasare corectarea lucrării executate se poate cere pe calea acțiunii numai din cauza unei erori de calcul evidentă și numai în termen de un an dela ridicarea la valoare de drept a autenticității execuțiunii; de unde urmează că în materie de comasare numai o vădită eroare de calcul, comisă cu ocazia efectuării lucrărilor de comasare poate constitui obiectul unei acțiuni de rectificare, rezervată de lege părții interesate în scop de a rectifica o eventuală eroare de calcul, iar nu de măsurătoare și nici de hotar și numai o asemenea acțiune pentru a-și produce efectele, trebuie intentată în termen de un an dela efectuarea lucrărilor de comasare.

Așa fiind și întrucât în speță nu rezultă din decizia atacată și nici recurentul nu susține că acțiunea dedusă în recurs ar fi fost intentată în scop de a înlătura o eventuală eroare de calcul ce s'ar fi strecurat înainte de 27 de ani în lucrările de comasare, eroare care ar fi rămas timp de peste un an necontestată încât orice acțiune de a o înlătura ulterior s'ar fi prescris, acțiunea intimațiilor prin care aceștia revendică o anumită porțiune de teren, folosită de recurent, fără nici un drept, nu întrunește condițiunile cerute de lege, pentru a putea fi considerată ca tardivă.

Deci, este evident că instanța de apel nu a violat nici o dispozițiune legală în vigoare, ci din contră cu drept cuvânt a considerat acțiunea intimațiilor în termen și în consecință motivul de casare invocat în speță, este cu totul neîntemeiat și urmează a fi înlăturat ca atare.

(Cas. I, dec. 54 din 19 Ianuarie 1931.)

x x x

Cereri de perimare. Se aplică dispozițiile din pr. c. Ardeal și în ce privește perimarea recursurilor depuse la instanțele de fond și căroră nu li s'a dat curs.

In fapt: Reclamantul cere a se perima recursul făcut de Ministerul Justiției contra deciziei Curții de Apel Oradea s. II-a Nr. 36 din 1928, recurs depus la numita Curte în ziua de 7 Aprilie 1928 și neavând fixat nici un termen până la 14 Aprilie 1930, când s'a introdus cererea de perimare.

Inalta Curte a respins perimarea.

In drept: In speță fiind vorba de o cerere de

perimare introdusă în Ardeal, se aplică, în ce privește termenul dispozițiunile art. 446 proc. civ. transilvăneană care prevede că dacă la ziua de înfățișare nu se prezintă nici una din părți, sau partea prezentă, nu cere desbaterea cauzei, procedura se va pauza până când vreo parte va cere fixarea unui nou termen, iar prin trecerea a trei ani, socotit din ziua constituirei procesului sau a desbaterei omise, procesul se va considera stins.

Acest text de lege este și azi în vigoare, întrucât în art. 81 și 87 din legea de organizare a Inaltei Curți de Casație, se desființează și se abrogă numai acele dispozițiuni contrarii acestei legi.

In asemenea situațiune și întrucât în speță, este necontestat în fapt că dela 7 Aprilie 1928, când s'a introdus recursul și până la 14 Aprilie 1930, când s'a introdus cererea de perimare, nu au trecut trei ani, cererea devine nefondată și urmează a fi respinsă.

(Cas. III, dec. 1210 din 23 Septembrie 1930.)

x x x

Apel. Cererei noi. Inadmisibilitate. Sunt însă admisibile dacă în cursul apelului a survenit o lege nouă. Aplicațiune în materie de chirii.

Din combinarea paragrafului 235 cu paragraful 483 pr. civ., rezultă că la desbaterile orale, cererile de apel nu pot fi lărgite și nici înlocuite fără consimțământul părții adverse.

Atunci însă când, ca în speță, în cursul judecării apelului intervine o lege nouă care schimbă situațiune existentă în momentul introducerii acțiunii, părțile sunt în drept să se prevaleze de dispozițiunile legii noi și să modifice cererile lor în raport cu situațiunea creiată prin noua lege.

Astfel fiind și cum legea din 1928 relativă la prelungirea cu încă un an a contractelor care după legea anterioară trebuiau să reîntre sub regimul dreptului comun pe ziua de 23 Aprilie 1928, a survenit în cursul judecării apelului făcut de către recurentă în contra cărții de judecată prin care se decisese evacuarea sa pe ziua de 23 Aprilie 1928, urmează că intimatul a putut să ceară ca evacuarea să se pronunțe pe ziua de 23 Aprilie 1929, așa după cum prevede noua lege și deci, Tribunalul, cu drept cuvânt și făcând o justă aplicațiune a paragr. 235 și 483 pr. civ., a considerat schimbarea termenului ca o modificare admisibilă.

Deci, motivul de casare este nefondat și întrucât soluțiunea se menține pe considerațiunile de mai sus, este inutil a examina al II-lea motiv de casare relativ la chestiunea de a se ști dacă recunoașterea cererei din acțiune din partea reprezentantului recurentei, este valabilă fără imputernicire specială.

Cas. I, dec. 1825 din 24 Septembrie 1930.)

x x x

Minori cari au o profesie, sau meserie. Se pot obliga valabil în limita câștigurilor lor.

Potrivit art. 3 și următorii din legea XX din 1877 privind chestiuni de tutelă și curatelă, minorii cari au o profesiune sau o meserie, de pe urma căreia își câștigă existența și se îngrijesc ei

înșiși de traiul și educațiunea lor, pot ca să contracteze obligațiuni depline, întocmai ca și un major în limita câștigului lor, așa că în speță, bine Curtea de Apel a obligat pe minorul recurent la plata sumei de 24.700 lei, din moment ce recurentul nu se plânge că această plată ar fi depășit limita câștigului său.

Instanța de apel nu a comis nici un exces de putere și nici o denaturare a actelor dela dosar, atunci când a stabilit în fapt că recurentul a fost minor cu un câștig însemnat și de sine stătător, deoarece în fața Tribunalului, însuși recurentul a mărturisit că este funcționar comercial bine salariat în serviciul unei firme.

În asemenea situațiune, întrucât în cauză nu poate să fie vorba de o violare a vreunei norme de drept material și nici de o denaturare de acte, motivele de casare sunt nefondate și recursul urmează a fi respins.

(Cas. III, dec. 1429 din 25 Octomvrie 1930.)

x x x

Cheltuieli de judecată. Normele fixate de pr. c. din Ardeal și Legea accelerării.

În conformitate cu dispozițiunile art. 425 pr. civ., partea care a pierdut procesul va fi obligată să restituie cheltuielile părții câștigătoare, întrucât instanța socotește de necesar aceste cheltuieli pentru valorificare în mod corespunzător a dreptului, care pentru apărare, fără considerare la aceia că cheltuielile s'au ivit înaintea instanței sau afară de instanță, la cheltuielile ce trebuiesc restituite, socotindu-se și cheltuielile și onorariul avocatului; iar potrivit art. 508 aceiaș procedură, cheltuielile apelului neisbutit le suportă partea apelantă.

În conformitate cu dispozițiunile art. 48 din legea pentru accelerarea judecăților, judecătorii nu vor putea reduce cheltuielile de timbru, taxe de portărei, onorar de expert, indemnizație martorilor, precum și orice alte cheltuieli, pe cari partea care a dobândit câștig de cauză le va dovedi ca făcute, iar onorariile avocaților sunt lăsate la aprecierea instanței care va ține seamă de importanța procesului și durata lui.

În speță, Curtea de Apel fixând cheltuielile de judecată și de apel în sumă de 8000 lei, adică mai puțin decât cheltuielile prevăzute în nota speselor de proces și de apel prezentată de recurenta ca fiind efectiv făcute, fără onorariul avocatului, a violat textele menționate și prin consecință recursul fiind fondat, urmează a fi admis.

(Cas. III, dec. 1468 din 31 Octomvrie 1930.)

x x x

Notari publici. Numire. Condiții. Aplicațiune.

Deși numirea notarilor publici se face de către Ministerul de justiție, totuși acest drept, conferit prin lege numitului minister, nu este un drept a cărui exercitare să nu fie îngădită prin nici o dispozițiune legală, ci din contra exercitarea lui este subordonată prescripțiunilor substanțiale prevăzute de art. 6 din legea XXXV din 1874, așa că o numire făcută de Minister fără

respectarea acestor formalități, nu poate avea caracterul unei numiri făcute în conformitate cu prevederile legii și în consecință nu poate fi considerată ca legală.

Rațiunea pentru care legiuitorul a prevăzut concursul și avizul baroului notarilor publici este că complectarea postului de notar public, dată fiind importanța atribuțiunilor ce-i sunt încredințate, să nu se facă în persoana celui dintâiu petiționar, ci să se aștepte și alte cereri pentru ca din concursul a cât mai multora și luându-se și avizul baroului notarilor publici respectiv, ca forul recunoscut competent să dea referințe asupra solicitanților. Ministerul, ca singur examinator și apreciator, să aibă la îndemână toate elementele a putea face o cât mai temeinică soluțiune.

Astfel fiind, Curtea de Apel a săvârșit un exces de putere și a violat art. 6 citat, când a admis acțiunea intimatului, prin consecință recursul fiind fondat, urmează a fi admis, pentru acest motiv și a se casa deciziunea atacată, iar

In fond, numirea intimatului în postul de notar public la Luduș, județul Turda, fiind făcută fără respectarea formalităților prevăzute de art. 6 din legea XXXV din 1874 (notarii publici), întrucât nu s'a ținut concurs și nu s'a luat avizul baroului notarial respectiv. Ministerul justiției a procedat legal când, prin deciziunea atacată în contencios, i-a anulat numirea, așa că acțiunea intimatului de azi devine nefondată și urmează a fi respinsă ca atare.

(Cas. III, dec. 1804 din 19 Decemvrie 1930.)

x x x

Funcționar comunal Ardeal. Abrogarea normelor de avansare, etc., locale prin art. 70 legea statului funcționarilor. Aplicarea legii de unificare administrativă. Condițiile de salarizare prevăzute de această lege.

Prin art. 34 din legea pentru statutul funcționarilor publici, legiuitorul reglementează numai gradele funcționarilor din administrațiile centrale, iar funcțiunile administrative din serviciile exterioare și administrațiile locale, vor fi determinate prin legile de organizare ale fiecărei autorități, căutându-se pe cât posibil să se asimileze cu cele fixate pentru administrațiile centrale.

În asemenea situațiune, reclamantului în calitate de funcționar comunal, urmează să i se aplice disp. legii pentru unificarea administrativă, care prin art. 386 al. 2 prevede că salariile și asimilările notarilor, subprefecților, pretorilor și celorlalți funcționari comunali și județeni, se vor fixa prin legea generală de organizarea salariilor. Până atunci sunt cele actuale.

Din dispozițiile acestui text, rezultă în mod neîndoios că, până când legea de organizarea salariilor, va fixa unor astfel de funcționari alte grade de salarizare, ei rămân cu gradele actuale, fără a li se putea acorda alte grade mai mari.

Față de aceste principii de drept și întrucât este necontestat în speță că reclamantul este funcționar comunal și că legea de organizare a

salariilor n'a intrat încă în vigoare, în asemenea situațiune de drept și de fapt, reclamantul nu avea dreptul de a fi avansat în alt grad de salarizate decât cel avut, așa că în mod legl Ministerul de interne nu a aprobat avansarea numitului și cu drept cuvânt a dispus restituirea diferenței de salar, încasată pe baza avansării anulată ca ilegală de Minister.

(Cas. III, dec. 565 din 3 Aprilie 1930.)

x x x

Divorț. Părăsirea domiciliului conjugal. Acțiune. Dacă se aplică art. 77 sau 80 legea matrimonială?

In fapt: Reclamantul a intentat acțiune de divorț pe baza dispozițiilor art. 60 din legea matrimonială, aplicabilă în Ardeal.

Instanța de fond a respins acțiunea reclamantului pe temeiul că trebuia să urmeze calea prescrisă de art. 77 legea matrimonială. Contra acestei hotărâri s'a făcut recurs.

In drept: Faptul părăsirii domiciliului conjugal de către unul din soți constituie prin el însuși o vătămare gravă a îndatoririlor conjugale, considerat ca atare până la proba contrarie, care incumbă părții adverse.

În consecință, soțul părăsit are latitudinea să uzeze fie de dispozițiunile art. 80, fie de dispozițiunile art. 77 legea matrimonială față de soțul părăsitor, duă cum soțul inocent vrea sau nu să erte părăsirea.

Prin urmare, în speță, motivul de recurs fiind fondat, recursul urmează a fi admis.

(Cas. II, presid. C. Chiselifă, consilier, deciz. civ. 65 din 31 Ian. 1931.)

x x x

Taxe succesoriale sub legile ungare. Căile de atac contra încheierilor fiscale.

Din cuprinsul art. 101 și 102 din legea XI/919 rezultă că, în ce privește taxarea averilor succesoriale din Ardeal, această lege specială prevede anumite căi de atac și anume: în contra taxării făcute de organele fiscalului, partea poate face apel la Administrația Financiară și dacă nu este mulțumită se poate adresa Ministerului de Finanțe, care judecă în ultima instanță.

Din cele expuse mai sus rezultă în mod precis că hotărârea dată de Ministerul de Finanțe nu constituie un act de autoritate, ci un act de jurisdicțiune dată în ultima instanță, care nu poate fi atacat pe calea acțiunii în contencios.

În speță din lucrările dela dosar se constată că intimatele în recurs, fiind nemulțumite de taxarea fiscalului, s'au plâns la Ad-ția Financiară Cluj care a făcut o nouă taxare, în contra acestei taxări s'au plâns la Ministerul de Finanțe prin cererea din 27 Noemvrie 1923 adresată Directorului de Finanțe din Cluj, care prin decizia Nr. 110.368 din 1926, a tranșat chestiunea în mod definitiv.

Deci intimatele au uzat de toate căile de atac prevăzute de legea specială XI din 1918, astfel că nu mai aveau deschisă calea acțiunii în contencios, întrucât Deciziunea Nr. 110.368 din 1926 a Ministerului de Finanțe, constituind — precum s'a

arătat mai sus — un act de jurisdicțiune, iar nu un act de autoritate, era inatacabilă cu acțiunea în contencios.

Deci în mod greșit Curtea de Apel a stabilit că în speță ar fi admisibilă acțiunea în contencios, așa că motivul de casare este fondat, iar recursul urmează a fi admis numai pe aceste considerațiuni, fiind inutil a se mai discuta și celelalte motive de casare.

(Cas. III, dec. 1103 din 2 Iulie 1930.)

x x x

Novatiune în dreptul austriac. Condiții. Aplicațiune.

Pentru ca o novatiune să fie existentă, § 1377 c. civ., prevede, că trebuie să se fi schimbat sau titlul de drept sau obiectul obligațiunii. În speță Curtea de Apel stabilește în fapt numai, că recurentul a consimțit ca pârătul intimat să verse creanța recurentului în activul societății comune. Prin aceasta însă nu s'a operat o schimbare a bazei juridice sau a obiectului obligațiunii, singurele cazuri cari pot da naștere novatiunii, ci din contră autorizațiunea dată de recurent intimatului de a vărsa suma datorată la capitalul social, constituie o determinare a locului unde să se facă îndeplinirea obligațiunii existente dintre părți, fără a rezulta din ea intențiunea lor de a nova vechea obligațiune. Nu schimbă întru nimic raportul dintre părți autorizația dată de către recurent, ca pârătul intimat să plătească creanța în casa societății.

Potrivit art. 1379 astfel de schimbări (arătările mai lămurite asupra locului, timpului și modului îndeplinirii obligațiunii) nu dau naștere la novatiunea vechii obligațiuni.

Deci Curtea numai printr'o greșită interpretare și rea aplicațiune a art. 1377 și 1379 c. civ., a argumentat că în cauză a operat o novatiune și în consecință dreptul recurentului de a-și reclama creanța sa față de intimat s'ar fi stins.

(Cas. III, dec. 1180 din 19 Septemvrie 1930.)

x x x

Vânzare. Întârzierea predării mărfii. Drepturile pe cari legea le acordă, pentru acest motiv, cumpărătorului.

Art. cod. com. prevede că, dacă vânzătorul întârzie cu predarea mărfurilor, cumpărătorul are alegerea sau de a cere executarea contractului și daune interese din cauza întârzierii sau de a cere daune interese din cauza neexecutării și în locul executării sau în fine, a renunța pur și simplu la contract, considerându-se acesta ca neîncheiat.

Instanța de apel a stabilit ca și Tribunalul, că recurenta până la termenul fixat prin convențiunea din 30 Septemvrie 1923, nu i-a predat acțiunile convenite, urmează că liber a fost intimatul a cere în locul acțiunilor, suma depusă recurentei drept cost al acestor acțiuni.

(Cas. III, dec. 112 din 27 Ianuarie 1931.)

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca ghiata
Mai ef tin ca ghiata
Mai sanatos ca ghiata**

Frigul pentru nevoile casnice, comerciale și industriale produs în mod automat pe cale electrică. Pentru demonstrații vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” Societate Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Marla 10 Telefon 2-16 (Cluj)**

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanților 18. Telefon 4-89 Cluj**

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors